

D66

Samenvatting verkiezingsprogramma
Samen sterker - kansen voor iedereen

samen
sterker

kansen

voor

iedereen

2017

Voorwoord Alexander Pechtold

Het gaat goed met Nederland. In ons land wonen de gelukkigste, gezondste en best opgeleide mensen op aarde. Maar er zijn ook grote problemen. Bijvoorbeeld het terrorisme en de vluchtelingencrisis. De vele berichten over aanslagen en oorlogen laten niemand koud. Mensen maken zich zorgen dat niets meer blijft zoals het is. Sommige politici maken misbruik van die zorgen. Maar zij komen niet met oplossingen die mensen verder helpen.

D66 kiest voor een ideaal: een optimistisch Nederland. We zien onder ogen wat niet goed gaat. Maar toch zijn we er beter aan toe dan tientallen jaren geleden. Dat geldt voor heel de wereld en voor Nederland. Wij Nederlanders hebben samen ons land vooruit geholpen. Met meer welvaart, betere zorg, betere scholen, meer vrijheid. Dat wil D66 vasthouden en versterken. Samen met u. Met alle Nederlanders.

Samen met u pakken we problemen aan. Dat hebben we ook de laatste jaren gedaan. We hebben het kabinet aan het werk gezet. We hebben de economie weer laten groeien.

Jarenlang is er geld bezuinigd om de economie weer gezond te maken.

Nu wil D66 weer investeren in de samenleving. We willen geld besteden op een verantwoorde manier: investeren in mensen, in de toekomst, in gelijke kansen. Zo bestrijden we de armoede. We verbeteren de zorg. En we zorgen ervoor dat meer mensen kunnen meekomen. Dat ze kunnen lezen en schrijven en kans hebben op een vaste baan.

Er is een tweedeling in de samenleving: grote verschillen tussen rijk en arm, tussen mensen met een hoge en een lage opleiding. Die tweedeling willen we bestrijden. Bijvoorbeeld in het onderwijs. Kinderen hebben vaak minder kansen als hun ouders lager opgeleid zijn. Of als ze een niet-westerse achtergrond hebben. Wij vinden dat iedereen de kans moet hebben om iets van zijn of haar leven te maken.

Dat geldt ook voor mensen die naar Nederland vluchten voor oorlog en geweld. Zij krijgen vanaf dag één de mogelijkheid om Nederlands te leren en aan het werk te komen. Zo werken we aan gelijke kansen en worden ook deze mensen opgenomen in onze samenleving.

D66 wil een maatschappij waarin we niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar. Waarin we de moeite nemen elkaar te begrijpen. We hebben elkaar meer nodig dan ooit. We willen geen verdeeld land, maar een land waarin we samen vooruit komen.

Nederland heeft een veelkleurige, open samenleving. Dat hoort bij ons land, dat is wie we zijn. Daarom vechten we tegen discriminatie. Want discriminatie komt veel voor, in Nederland en in de wereld. Mensen wantrouwen andere mensen. Populistische politici zetten onze vrijheden op het spel. Ze zetten de feiten naar hun hand. Van Groot-Brittannië tot de Verenigde Staten en Turkije.

Wij sluiten onze ogen niet voor wat er in de wereld gebeurt. Daarom ook blijven wij overtuigd Europeaan en zijn we tegen een Nexit, een vertrek uit de Europese Unie. Europa verbeteren, daar gaat het om. Zo beschermen we de vrijheid en welvaart in Nederland.

Wij werken aan een optimistisch Nederland. Aan een rechtvaardige samenleving. Waarin mensen elkaar en de overheid weer vertrouwen. Met de blik op de toekomst. Onze idealen zijn vrijheid voor elk mens en volledig gelijke kansen voor iedereen. Daarbij houden we ook rekening met mensen die niet kunnen meekomen.

In dit concept-verkiezingsprogramma vindt u onze plannen en ideeën voor de komende vier jaar. Geen valse beloftes, maar geloofwaardige politiek. Politiek van vrijheid en verbondenheid kan winnen van politiek van verdeeldheid en discriminatie. Dat zullen we laten zien. Want samen staan we sterker.

Kansen voor iedereen

Kansen voor iedereen

D66 vindt dat iedereen dezelfde kansen verdient. Daarom zijn scholen belangrijk. Wij vinden dat het onderwijs beter moet.

- » Wij willen een nieuw soort scholen: brede buurtscholen. Daar kan ieder kind vanaf twee jaar terecht voor goed onderwijs. Op die scholen leer je beter werken met computers en internet. Je doet er aan sport. Je leert meer over cultuur. En over gezond leven. Zo raakt niemand achterop. Iedereen krijgt dezelfde kansen.
- » Docenten krijgen meer tijd en geld voor goed onderwijs. Ze krijgen minder regels en minder lesuren. Zo kunnen ze steeds beter onderwijs geven.
- » Er komt beter beroepsonderwijs. Daar leer je wat je echt nodig hebt voor een baan. We willen ook dat de verschillende soorten onderwijs beter op elkaar aansluiten. Bijvoorbeeld als studenten klaar zijn met het mbo en door willen naar het hbo.
- » Wij willen dat mensen hun leven lang blijven leren. Ben je van school af en wil je later toch weer beginnen met een opleiding? Dan moet dat kunnen. Mensen kunnen zelf kiezen welke opleidingen ze doen. Zodat ze het werk kunnen doen dat ze willen.
- » Wij willen dat er voldoende geld is voor onderzoek. Ook de kwaliteit van het onderwijs aan universiteiten moet beter. Bijvoorbeeld door meer onderwijs te geven met de computer. Docenten in het wetenschappelijk onderwijs moeten nog beter worden. En studenten krijgen meer te zeggen over hun opleiding.

De Nederlandse economie moet schoon worden

De Nederlandse economie moet schoon worden

Het moet goed gaan met het milieu en met het klimaat. We willen schone lucht inademen. Daar wil D66 alles aan doen. Daarom moet de economie schoner worden.

- » Wij sluiten alle kolencentrales. We beginnen met de oude en meest vervuillende.
- » Wij bouwen 100.000 huurwoningen die energieneutraal zijn. Dat betekent dat ze zelf alle energie leveren die de bewoners gebruiken. Bijvoorbeeld door zonnepanelen. Die woningen moeten betaalbaar zijn.
- » We belonen mensen die zuinig zijn met energie. Rijd je elektrisch of wek je zelf stroom op? Dan betaal je minder belasting.
- » Duurzaamheid betekent dat je zo voorzichtig mogelijk omgaat met het milieu en met de aarde. Wij vinden duurzaamheid heel belangrijk. Goede ideeën daarvoor willen we een kans geven. We vinden het ook belangrijk dat bedrijven zo 'groen' mogelijk werken. Dus met zo min mogelijk schade aan het milieu. En zo min mogelijk energiegebruik. Dat willen we zo makkelijk mogelijk maken. Ook de overheid zelf moet letten op duurzaamheid. Bijvoorbeeld als de overheid spullen koopt of met bedrijven samenwerkt. Die bedrijven moeten ook duurzaam zijn.
- » Wij richten een speciale bank op: een investeringsbank. Die helpt mensen die geld nodig hebben voor goede ideeën. Bijvoorbeeld ideeën die helpen om over te stappen op duurzame energie. Dat is energie die beter is voor het milieu. Bijvoorbeeld zonne-energie in plaats van benzine.
- » We vinden het belangrijk dat Nederlanders goed kunnen omgaan met internet. Bijvoorbeeld dat ze weten hoe ze internet moeten gebruiken voor hun werk. Of om dingen te regelen. Zijn er technische problemen? Dan moeten we die wegnemen. En we vinden dat internet open, vrij en veilig moet zijn.

A photograph of three men in a workshop. The man on the left is wearing a tan jacket and is focused on measuring a long, light-colored wooden plank with a square. The man in the center is older, wearing glasses, a tan jacket over a plaid shirt, and large orange earplugs. He is looking on. The man on the right is younger, wearing a blue sweater under a tan jacket and orange earplugs, looking towards the wood. In the background, there is a large industrial machine, possibly a lathe or mill, with a green and black frame. The lighting is bright, coming from above, creating some lens flare.

Iedereen krijgt een eerlijke kans op werk

Iedereen krijgt een eerlijke kans op werk

Er zijn grote verschillen tussen werknemers in Nederland. Heb je een vast contract voor je werk? Dan zit je beter dan mensen met een tijdelijk contract. D66 wil daar een eind aan maken. We willen dat iedereen gelijke kansen heeft op werk. En ben je te oud om te werken? Dan krijg je een eerlijk pensioen.

- » Mensen die werken, gaan minder belasting betalen.
- » We willen dat ouderen en mensen met een laag inkomen gemakkelijker een baan krijgen. Voor werkgevers maken we het aantrekkelijker om die mensen een baan te geven.
- » Sommige werknemers hebben geen vaste baan, maar een tijdelijk contract. Dat is niet goed, want dat geeft ze veel minder zekerheid. Daarom willen we dat zij een vaste baan kunnen krijgen. Tijdelijke contracten verdwijnen.
- » We helpen mensen die ondernemer zijn: zzp'ers of 'zelfstandigen zonder personeel'. Zij houden de 'zelfstandigenaftrek', waardoor ze minder belasting betalen. Ook maken wij het voor zzp'ers makkelijker om te sparen voor pensioen.
- » We willen dat iedereen hetzelfde wordt behandeld. Als iemand zwanger wordt, krijgt haar man of vrouw vrij. Dat heet ouderschapsverlof. Wij willen een ouderschapsverlof van twaalf weken. Tijdens dat verlof wordt je salaris gewoon betaald.
- » Ben je gestopt met werken vanwege je leeftijd? Dan krijg je pensioen. Wij gaan pensioenen anders regelen. Wie werkt, spaart voor zijn eigen pensioen.
- » Vluchtelingen in Nederland krijgen vanaf de eerste dag taalles. En ze krijgen kans op werk.

Zorgen dat minder
mensen ziek worden

Zorgen dat minder mensen ziek worden

De gezondheidszorg helpt zieke mensen om te genezen. Maar we vinden het nog belangrijker dat mensen niet ziek worden. We willen dus dat we ziekten nog beter kunnen voorkómen.

- » We willen meer mensen leren hoe ze voorkomen dat ze ziek worden. Bijvoorbeeld door ze te helpen om gezonder te leven.
- » De afgelopen jaren is er al genoeg veranderd in de zorg. Daarom willen we dat er rust komt. Dat is goed voor de zorg in Nederland.
- » Wij willen meer geld uittrekken voor zorg via internet. Bijvoorbeeld dat mensen via de computer een advies krijgen van de dokter. Zodat ze niet zelf naar de dokter hoeven. Worden er goede nieuwe ideeën bedacht die helpen om meer mensen gezond te houden? Dan willen we dat die ideeën een kans krijgen.
- » Wij vinden het heel belangrijk dat mensen goede zorg kunnen krijgen in de buurt waar ze wonen. Bijvoorbeeld bij de huisarts.
- » Mensen moeten goed kunnen zien wie de beste zorg biedt. Dan kunnen ze beter vergelijken. Zodat ze zelf bijvoorbeeld kunnen kiezen naar welk ziekenhuis ze gaan.
- » Softdrugs verkopen is nu verboden. Wij vinden dat dat anders moet. Wij willen dat er goede regels komen om veilig softdrugs te kopen. Dat is goed voor de gezondheid. En de criminaliteit wordt minder.

A vibrant crowd of young people at a night event, clapping and cheering with their arms raised. The scene is filled with energy and joy, with many individuals smiling and shouting. The background is dark, punctuated by colorful lights and the silhouettes of other attendees. The overall atmosphere is one of celebration and shared excitement.

**Zelf beslissen
over je leven**

Zelf beslissen over je leven

D66 wil dat mensen meer te zeggen krijgen over de belangrijke beslissingen in hun leven. En dat ze zichzelf kunnen zijn, in alle vrijheid.

- » Sommige regels over samen leven en samen wonen zijn ouderwets. Bijvoorbeeld de regels voor het huwelijk. Of de regels die gelden als mensen ouders willen worden. Of als je een erfenis krijgt. Die regels moeten beter gaan passen bij de manier waarop mensen nu samenleven. Daarbij willen we iedereen gelijk behandelen. Het maakt niet met wie je wil samenleven. Of je van mannen of van vrouwen houdt. En of je nu een man of vrouw bent.
- » Mensen die niet meer willen leven, bijvoorbeeld omdat zij ernstig ziek zijn, mogen de dokter daarbij om hulp vragen. De juiste persoon mag daarbij zorgvuldige hulp verlenen.

14

Maastricht

Sterk Nederland

Sterk Europa

D66

We kiezen voor
een sterk Europa

We kiezen voor een sterk Europa

D66 wil nog meer samenwerken met andere landen in Europa.

Want alleen samen kunnen we oplossingen vinden voor grote problemen.

Bijvoorbeeld de vraag hoe we vluchtelingen kunnen opvangen.

Of de problemen met het klimaat.

- » Nederland blijft lid van Europa. Dat is belangrijk voor onze vrijheid en welvaart. Daarom zijn wij tegen een vertrek uit de Europese Unie (een 'Nexit'). We kiezen voor een Europa dat goed en democratisch werkt.
- » Wij zijn er trots op dat mensen van verschillende afkomst Nederlander zijn. Heb je een buitenlandse nationaliteit en kom je naar Nederland? Dan mag je je eigen nationaliteit houden. En gaan Nederlanders in het buitenland wonen? Dan blijven ze Nederlander, zolang zij dat willen.
- » We willen dat vluchtelingen veilig naar Nederland kunnen komen. Daar zijn goede regels voor nodig. Er moeten betere controles komen aan de grenzen van Europa. Zodat Europa niet meer vluchtelingen krijgt dan we aankunnen.

Een gezonde rechtsstaat

Een gezonde rechtsstaat

Nederland is een democratische rechtsstaat. Die staat willen we beschermen en versterken. Want die zorgt voor de vrijheid en veiligheid van alle Nederlanders.

- » Heb je een probleem dat te maken heeft met wetten en regels?
Dan heb je recht op hulp (rechtsbijstand).
- » Wij willen kortere wachttijden bij de rechtbank.
- » Je privéleven en je privégegevens zijn van jou. Dat willen we beschermen.
Ook je digitale privégegevens zijn van jou. Bijvoorbeeld je gegevens op sociale media.
- » Wij bestrijden terrorisme. Inlichtingendiensten moeten beter samenwerken in Europa.
En we houden nog beter in de gaten of mensen radicaliseren. Dat wil zeggen dat hun denkbeelden snel veranderen. En dat ze iedereen afwijzen die anders denkt dan zij.

De overheid
moet verstandig met
zijn geld omgaan

De overheid moet verstandig met zijn geld omgaan

D66 wil geld uittrekken voor belangrijke doelen in onze samenleving. Maar dat doen we wel verstandig. Want we willen niet dat onze kinderen later moeten betalen wat wij nu uitgeven.

- » Wij willen dat er meer geld gaat naar onderwijs en onderzoek. En naar slimme, vernieuwende oplossingen.
- » Belastingen worden anders verdeeld. We willen minder belasting op arbeid. En we willen de belasting 'groener' maken: je betaalt minder belasting voor dingen die beter zijn voor het milieu. Verder willen we ontmoedigen dat mensen veel schulden krijgen. En we letten op de kosten van de zorg. Die houden we beter in de hand.
- » Wij zorgen ervoor dat de overheid goed met geld omgaat. De overheid moet financieel gezond blijven. Dat is ook belangrijk voor onze kinderen en hun kinderen: de volgende generaties.

Als je goed onderwijs krijgt, heb je betere kansen. Je groeit door en je ontwikkelt je verder. Een leven lang. Door onderwijs kun je meer en weet je meer. Je leert hoe je zelf goede keuzes maakt. En je leert hoe je rekening houdt met elkaar.

De wereld verandert steeds sneller. Daarom is goed onderwijs nodig, een leven lang. Daardoor kunnen mensen beter omgaan met alle veranderingen. Goed onderwijs is dus belangrijk voor ons allemaal.

Iedereen moet dezelfde kansen hebben voor de toekomst. Daarbij maakt het niet uit wat je afkomst is, of je geloof. Of wat je ouders doen. Iedereen heeft recht op het beste onderwijs. Als je je best doet, dan heb je dezelfde kansen als iedereen.

Het huidige onderwijs is goed, maar we willen dat het nog beter wordt. Er zijn nog te veel ongelijke kansen. Wie opnieuw naar school wil, zou een tweede kans moeten krijgen. En de kwaliteit moet hoger. D66 wil daarom meer geld besteden aan onderwijs.

Beter lezen en schrijven

Wie niet goed kan lezen of schrijven, is laaggeletterd. In Nederland zijn 2,5 miljoen mensen laaggeletterd. Die groep kan moeilijk meekomen in onze samenleving. Daarom willen wij dat er veel minder jonge laaggeletterden bijkomen. Dat doen we door het onderwijs te verbeteren.

Er zijn ook veel laaggeletterden die al van school zijn. D66 wil hier iets aan doen. Gemeenten krijgen daar meer mogelijkheden voor. Zodat ze meer taalcursussen kunnen aanbieden. Of taalhulp in de bibliotheek, of ander taalonderwijs.

Ook digitale kennis wordt belangrijker. Iedereen moet dingen via internet regelen. En bij veel banen moet je kunnen omgaan met computers. Sommige mensen hebben daar moeite mee. Ook die mensen willen we helpen om beter mee te komen.

Zelf je opleiding kiezen

Niet alle kinderen ontwikkelen zich op dezelfde manier en even snel. Soms beginnen ze op een school die niet bij ze past. Of ze willen later toch weer naar een andere school. Dan wil D66 dat je een tweede kans krijgt. Ook om door te stromen van de ene naar de andere opleiding. Of om de ene studie op de andere studie te 'stapelen'. Dat moet eenvoudig en gemakkelijk gaan.

Mensen zijn nooit uitgeleerd

Alles om ons heen verandert voortdurend – en wij allemaal veranderen ook. Je moet dus mee kunnen veranderen, bijvoorbeeld om de baan te krijgen die je wilt. Want daarvoor moet je nu heel andere dingen kunnen dan enkele jaren geleden.

D66 wil dat mensen steeds nieuwe dingen kunnen leren, zodat ze betere kansen hebben op het werk dat ze graag doen. We willen dat iedereen mee kan blijven doen. Dat ze doen waar ze goed in zijn. We willen dat mensen een leven lang kunnen leren en groeien. Daarvoor krijgen mensen geld dat ze zelf kunnen inzetten voor hun scholing.

Colofon

Samenvatting verkiezingsprogramma D66 taalniveau F1 - september 2016

Beeld: Nationale Beeldbank

Ontwerp: Ralph Boer

Vertaling: Taalcentrum VU

[D66.nl/verkiezingen](https://d66.nl/verkiezingen)